

یادداشت

طرح شفافیت، نمادی از مردم‌سالاری دینی است

طرح شفافیت قوای سه‌گانه، دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها، با هدف ارتقای سرمایه اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران و تقویت باور عمومی، دیروز با قیید دو فوریت به تصویب نمایندگان مجلس شورای اسلامی رسید. بدون تردید، یکی از عوامل موفقیت ارکان کشور در حوزه تقنین، اجرا و نظارت وجود اطلاعات درست و شفاف است. وقتی اطلاعات و داده‌های دستگاه‌ها و نهادها درست و قابل دسترس باشد، تصمیم‌گیری‌ها هم روالی منطقی پیدا خواهد کرد و در بخش اجراهم شاهد روند مثبت عملی کردن برنامه‌ها و طرح‌ها خواهیم بود و نظارت‌ها هم مسیر خوبی را طی خواهد کرد. با توجه به این‌که نظام جمهوری اسلامی براساس مردم‌سالاری دینی اداره می‌شود، بنابراین باید مردم در امور داخلی کشور مشارکت بالایی داشته باشند و در جریان تصمیم‌گیری در سطوح حاکمیتی قرار بگیرند. دخالت مردم در این امور، زمینه را برای تقویت امر به معروف و نهی از منکر در عرصه مدیریت کشور فراهم می‌کند و از سویی دیگر، این امکان را برای افراد جامعه مهیا خواهد کرد که در انتخاب نمایندگان خود در حوزه‌های مختلف شهری، روستایی، استانی، دولتی و تقنینی با آگاهی بیشتری ورود پیدا کنند. طبعا دیگر این موقعیت هم برای برخی داوطلبان نمایندگی فراهم نخواهد بود که برای کسب رای، وابسته مراکز قدرت و ثروت شوند، چون در صورت تصویب طرح شفافیت قوای سه‌گانه و برقراری جریان آزاد اطلاعات، مردم کاملاً در جریان اقدامات، عملکردها، پیشنهادها، طرح‌ها و... هرکدام از مسوولان در مجلس و سایر نهادها قرار می‌گیرند و مواضع آنها را در قبال تحولات حساس کشور رصد می‌کنند و طبعا براساس این دیدگاه، آرای مثبت یا منفی خود را درباره نامزدهای انتخاباتی به صندوق آرای می‌ریزند. به عبارت دیگر، شفافیت آرا و شفافیت قوای سه‌گانه را باید دو بال تقویت جریان آزاد اطلاع‌رسانی دانست. چون هر نوع اظهار نظر و تصمیمی که از سوی مسوولان گرفته می‌شود مورد رصد مردم قرار می‌گیرد و طبعا متصدیان و متولیان امور با آگاهی نسبت به رصد و نظارت مردم حتما در تصمیم‌گیری‌ها و اعلام آرا و نظرات خود دقت بیشتری خواهند داشت. به همین علت باید گفت تصویب قانون شفافیت به رفتار دو جانبه و تعاملی مردم و حاکمان منجر خواهد شد.

دریچه خبر

احداث پتروشیمی میانکاله تا بررسی دقیق زیست‌محیطی متوقف می‌شود

وزیر کشور تاکید کرد بر اساس دستور رئیس‌جمهوری اسلامی ایران تا بررسی مجدد ابهامات زیست‌محیطی، احداث پتروشیمی میانکاله متوقف خواهد ماند. احمد وحیدی، وزیر کشور تاکید کرد بر اساس دستور رئیس‌جمهور تا بررسی مجدد ابهامات زیست‌محیطی، احداث پتروشیمی میانکاله متوقف خواهد ماند. وی افزود: دو روز پیش هم استاندار مازنداران اعلام کرده بود طبق دستور رئیس‌جمهور تا زمانی که محیط زیست نظر نهایی خود را اعلام نکند، عملیات اجرای این پروژه متوقف خواهد ماند. رئیس‌جمهور روز بیست‌ویکم فروردین دستور داد موضوع احداث پتروشیمی میانکاله بررسی و با احصای موارد خلاف قانون و آسیب‌زایی محیط زیست، سریعاً از اجرای آن جلوگیری شود.

دولت، برنامه مسیر اقتصاد پس از توافق وین را به مجلس ارائه کرد

رئیس‌ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت: وزارت امور اقتصادی و دارایی برنامه نظام اقتصادی پس از توافق وین را به مجلس شورای اسلامی ارائه کرد. محمدرضا پور ابراهیمی تاکید کرد: وزارت اقتصاد و دارایی گزارشی را در مورد برنامه‌های این وزارتخانه برای اداره اقتصاد کشور بعد از توافقات برجامی آماده کرده و در این گزارش الزاماتی تعیین شده است تا پس از توافق، مسیر اقتصاد ایران چه جهت‌گیری باید داشته باشد که انتفاع اقتصادی توافق برای مسائل کلان کشور انتفاعی قابل‌توجه باشد.

نمایندگان مجلس دیروز با بررسی دو فوریتی طرح شفافیت قوای سه‌گانه و دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها موافقت کردند

عکس: خانه ملت

نمایندگان مجلس شورای اسلامی رسید. بدون تردید، یکی از عوامل موفقیت ارکان کشور در حوزه تقنین، اجرا و نظارت وجود اطلاعات درست و شفاف است. وقتی اطلاعات و داده‌های دستگاه‌ها و نهادها درست و قابل دسترس باشد، تصمیم‌گیری‌ها هم روالی منطقی پیدا خواهد کرد و در بخش اجراهم شاهد روند مثبت عملی کردن برنامه‌ها و طرح‌ها خواهیم بود و نظارت‌ها هم مسیر خوبی را طی خواهد کرد. با توجه به این‌که نظام جمهوری اسلامی براساس مردم‌سالاری دینی اداره می‌شود، بنابراین باید مردم در امور داخلی کشور مشارکت بالایی داشته باشند و در جریان تصمیم‌گیری در سطوح حاکمیتی قرار بگیرند. دخالت مردم در این امور، زمینه را برای تقویت امر به معروف و نهی از منکر در عرصه مدیریت کشور فراهم می‌کند و از سویی دیگر، این امکان را برای افراد جامعه مهیا خواهد کرد که در انتخاب نمایندگان خود در حوزه‌های مختلف شهری، روستایی، استانی، دولتی و تقنینی با آگاهی بیشتری ورود پیدا کنند. طبعا دیگر این موقعیت هم برای برخی داوطلبان نمایندگی فراهم نخواهد بود که برای کسب رای، وابسته مراکز قدرت و ثروت شوند، چون در صورت تصویب طرح شفافیت قوای سه‌گانه و برقراری جریان آزاد اطلاعات، مردم کاملاً در جریان اقدامات، عملکردها، پیشنهادها، طرح‌ها و... هرکدام از مسوولان در مجلس و سایر نهادها قرار می‌گیرند و مواضع آنها را در قبال تحولات حساس کشور رصد می‌کنند و طبعا براساس این دیدگاه، آرای مثبت یا منفی خود را درباره نامزدهای انتخاباتی به صندوق آرای می‌ریزند. به عبارت دیگر، شفافیت آرا و شفافیت قوای سه‌گانه را باید دو بال تقویت جریان آزاد اطلاع‌رسانی دانست. چون هر نوع اظهار نظر و تصمیمی که از سوی مسوولان گرفته می‌شود مورد رصد مردم قرار می‌گیرد و طبعا متصدیان و متولیان امور با آگاهی نسبت به رصد و نظارت مردم حتما در تصمیم‌گیری‌ها و اعلام آرا و نظرات خود دقت بیشتری خواهند داشت. به همین علت باید گفت تصویب قانون شفافیت به رفتار دو جانبه و تعاملی مردم و حاکمان منجر خواهد شد.

مجلس باید در تمام حوزه‌هایی که قرار است در آنها شفاف‌سازی صورت گیرد، اولین نمایندگان ملت

مجلس باید در تمام حوزه‌هایی که قرار است در آنها شفاف‌سازی صورت گیرد، اولین نمایندگان ملت

مجلس باید در تمام حوزه‌هایی که قرار است در آنها شفاف‌سازی صورت گیرد، اولین نمایندگان ملت

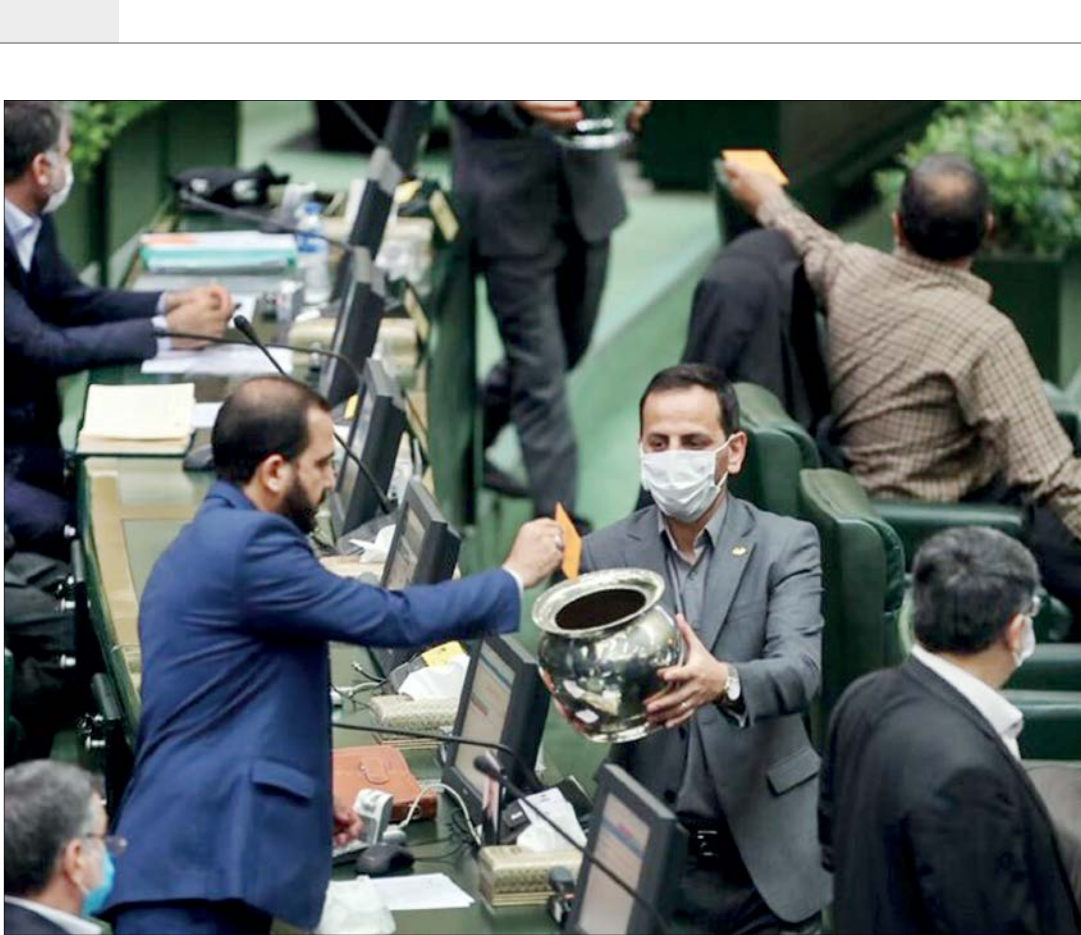
مجلس باید در تمام حوزه‌هایی که قرار است در آنها شفاف‌سازی صورت گیرد، اولین نمایندگان ملت

دریچه خبر

عوامل موجود در طرح «شفافیت قوای سه‌گانه و دستگاه‌های اجرایی» نشان از احتمال بعید اجرای آن در سایر قوا دارد. از جمله این‌که مواد طرح شفافیت سه قوه کلی است و به جزئیات آن پرداخته نشده، همین رویکرد دست‌دستگاه‌ها را برای عدم اجرای آن باز می‌گذارد

قالیباف: امیدوارم تلاش دستگاه‌ها در مهار گرانی به نتیجه برسد

محمد باقر قالیباف، رئیس‌مجلس در جلسه علنی دیروز (یکشنبه ۲۸ فروردین) اظهار کرد: نکته بسیار مهمی که لازم است مورد توجه مسئولان اجرایی قرار گیرد، وضعیت گرانی‌ها مخصوصاً اقدام اصلی، معیشت و رفاه مردم است. وی افزود: درست است که ریشه گرانی‌ها در تورم ناشی از عملکرد دولت‌های پیشین است اما این مساله وظیفه دستگاه‌های مربوطه را در کنترل قیمت‌ها نفی نمی‌کند و امیدوارم تلاش‌های شبانه‌روزی آنها در مهار زدن برافسار گرانی‌ها هرچه زودتر به نتیجه برسد و نگرانی‌های مردم در تأمین معیشت برطرف شود.

گزارش «جام جم» از طرح شفاف‌سازی قوای سه‌گانه

شفافیت بدون شرط

لازمه شفاف‌سازی در حکمرانی، آغاز شفافیت از خود مجلس است

دو فوریت طرح «شفافیت قوای سه‌گانه و دستگاه‌های اجرایی» در نشست علنی مجلس دیروز یکشنبه ۲۸ فروردین تصویب شد. این مهم‌ترین و البته آخرین خبر از مبحث شفافیت است. مؤلف‌های جدید که چند سالی است تبدیل به گفتمان و مطالبه‌ای رایج از سمت افکار عمومی نسبت به مجلس به عنوان خانه ملت و البته شعلاری متداول از سمت نامزدهای انتخاباتی شده است. مؤلفه مهمی که در صورت اجرا، با اشتراک‌گذاری تصمیمات گرفته‌شده و هزینه‌های در گردش، فاصله حاکمیت و مردم را کوتاه کرده، مسوولان را بیشتر به کرسی پاسخگویی می‌کشانند. از طرف دیگر، بازدارنده مفاسد مختلفی خواهد بود که در تار و پیکانه‌ها و در بی‌خبری رقم می‌خورند. در این گزارش تلاش داریم به مرور روایت مسیری بپردازیم که مطالبه شفافیت از آتجاه شروع شد و تغییرات آن را در دوسال گذشته مورد بررسی قرار دهیم و ببینیم نمایندگان ملت در نهایت به چه نقشه راهی برای طرح شفافیت رسیده‌اند و مزایا و معایب طرح جدید شفافیت چیست.

ساراعاقلی

سیاسی

پر تکرارترین شعار انتخاباتی

مجلس یکی از اولین نهادهایی بود که در سال‌های گذشته و در دوران مجلس دهم و یازدهم به واسطه جایگاه انتخابی و ارتباط مستقیم با مردم، مورد مطالبه ایجاد شفافیت قرار گرفت. ضمن آن‌که در دوره‌های اخیر، شفافیت یکی از شعارهای پرتکرار و جذاب نمایندگان هم به‌شمار می‌آمد. البته مجلس طبق اصل ۶۹

مجلس شیشه‌ای؛ مجلس کدر

برای اولین بار طرح شفافیت آرا در مجلس پیشین بررسی شد، به این صورت که این طرح شهریور ۹۷ در مجلس دهم به رای گذاشته شد، ولی علی‌رغم داشتن حمایت چهره‌های مختلف، از تصویب بازماند. پس از آن مجلس دهم تلاش کرد با منسجم کردن طرح‌های متفاوتی که چهره‌های مختلف اصلاح طلب و اصولگرا پیرامون شفافیت ارائه می‌دادند، این طرح را به سرانجام برساند که موفق نشد. پس از آن‌که مجلس دهم نتوانست به شعار شفافیت جامه عمل بپوشاند، نوبت به نامزدهای انتخاباتی مجلس یازدهم رسید تا با سر دست گرفتن شعار شفافیت به عنوان مطالبه عمومی و رویکرد انتقادی نسبت به مسیر ناکام مجلس دهم، راهی بهارستان شوند. مجلس یازدهم از همان ابتدای کار یعنی خرداد ۹۹ پیرامون شفافیت ابراز دغدغه کرد و این کلیدوازه محبوب جزو یکی از طرح‌هایی بود که نسبتاً سریع به صحن آمد و صحن مجلس یازدهم در بهمن ۹۹ میزبان طرح کلیات شفافیت شد اما برخلاف تصور، سه رای کم داشت تا بتواند تبدیل به

قانون اساسی مکلف به انتشار علنی مذاکرات خود است اما آنچه موسوم به طرح شفافیت بود، مربوط به شفافیت آرای نمایندگان بود که طبق تجارب پارلمان دیگر کشورها، این موضوع مطرح شد که شفافیت مجلس صرفاً در شفافیت رای نمایندگان خلاصه نمی‌شود و عرصه‌های گوناگونی از جمله مذاکرات کمیسیون‌ها، درآم، سفر نمایندگان و... را نیز شامل می‌شود.

مصوبه شود و از طرفی طبق آیین‌نامه داخلی هم وقتی یک طرح رأی نیاورد، دیگر تا شش ماه امکان طرح دوباره آن وجود ندارد. تصویب نشدن این طرح برای مجلسی که با شعار شفافیت بر سر کار آمده بود، جلوه نامناسبی داشت و بر همین اساس پس از رد شدن کلیات آن در صحن، ۵۰ نفر از نمایندگان تصمیم گرفتند با امضای نامه‌ای از هیات‌رئیس درخواست بررسی مجدد طرح شفافیت آرای نمایندگان را داشته باشند. علاوه بر این، طرح برای بررسی تخصصی به کمیسیون خود یعنی آیین‌نامه داخلی رفت، در انتظار صحن نشست و این بار تخمین زدن‌ها برای زمان آمدن این طرح به صحن علنی به صورت جدی و گسترده توسط فعالان رسانه‌ای و سیاسی دنبال شد اما به سرانجامی نمی‌رسید تا این‌که بالاخره در آخرین خبر به نقل از قالیباف، رئیس مجلس گفت تا پایان ماه رمضان طرح شفافیت تعیین تکلیف می‌شود. از طرفی گفته شد چون طرح شفافیت آرا، نیازمند دوسوم آرای نمایندگان است و احتمال رای آوری آن در صحن کم است، باید سراغ طرحی رفت که شفافیت همه قوا و ارکان اجرایی را در بر گیرد.

رئیس کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در گفت‌وگو با جام‌جم:

طرح جدید شفافیت، از رشد ابربدهکاران و رانت خواران جلوگیری می‌کند

در همه امور می‌شود. وی با بیان این‌که منظور از طرح جدید، داشتن شفافیت در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌هاست، گفت: برابر با این طرح در صورت تصویب همه مراکز قانونی، دولتی، قضایی، مجلس و دیگر ارکان کشور موظفتند اقدامات و عملکردهای خود را به صورت آزاد منتشر کنند تا مردم به راحتی به این اطلاعات و داده‌ها دسترسی داشته باشند. جوکار با اشاره به این‌که طرح جدید بر وجود شفافیت در همه سطوح کشور تاکید دارد، خاطرنشان کرد: در حال حاضر مواجعات زیادی در خصوص موضوع فساد و عناصر فاسد و مقابله با رانت‌ها و رانت‌خواران صورت می‌گیرد. طبعا اگر طرح به صورت قانون درآید دستگاه مربوط موظف است اطلاعات مربوط به چگونگی پیگیری‌ها را منتشر کند.

دولت سوئد پاسخگوی اقدام هتاکانه خود باشد

سعید خطیب‌زاده، سخنگوی وزارت خارجه کشورمان در واکنش به هتک حرمت قرآن‌کریم در یکی از شهرهای سوئد گفت: جمهوری اسلامی ایران آتش‌زدن کلام... مجید در شهر لینکوپینگ سوئد توسط یک عنصر نژادپرست و افراطی دانمارکی را که به بهانه آزادی بیان تحت حمایت پلیس این کشور صورت گرفت، شدیداً محکوم می‌کند و مترصد واکنش فوری، شدید و صریح این کشور در برخورد با عوامل این اقدام توهین آمیز هستیم.

یا همه یا هیچ‌کس

حالا پس از کش و قوس‌های فراوان بر سر مسیر طی‌شده، دیروز نمایندگان به دوفوریت طرح شفافیت قوای سه‌گانه رای موافق دادند. براساس این مصوبه، کلیات این طرح باید به سرعت در دستور کار صحن مجلس قرار گیرد؛ طرحی که در مقدمه آن تصریح شده است که با هدف ارتقای سرمایه اجتماعی در جمهوری اسلامی ایران و تقویت باور عمومی تهیه شده است. در صورت تصویب نهایی این طرح، قوای سه‌گانه و سایر نهادهای مطرح در آن باید آرا و اطلاعات مربوط به حوزه فعالیت دستگاه‌های متبوع خود را به همراه مذاکرات و تصمیمات اتخاذشده، در اختیار عموم مردم قرار دهند تا امکان داوری برای مردم درباره این اطلاعات و آرا فراهم شود و در جزئیات این طرح اشاره شده که طرح شفافیت شامل تصمیمات هیات وزیران، موسسات شرکت‌های دولتی، بانک‌ها، سازمان صدا و سیما، شهرداری‌ها، کمیته امداد امام، جمعیت هلال احمر، شورا‌های شهر، شورای‌عالی استان‌ها، قوای قضاییه و مقننه، مجمع تشخیص مصلحت نظام، کانون وکلا، اتاق‌های بازرگانی، اصناف و تعاون می‌شود.

موافقان و مخالفان چه می‌گویند؟

موافقان مصوبه دیروز مجلس معتقدند که شفافیت و گردش اطلاعات زمانی معنا پیدا کرده و مفید خواهد بود که همه دستگاه‌های مسوؤل به‌ویژه نهادهایی که بودجه‌های کلان در آنها در گردش است نیز شفاف شوند تا زمینه بروز فساد به حداقل خود برسد و صرف شفافیت آرای نمایندگان مجلس کاری از پیش نمی‌برد.

اما در مقابل مخالفان هم بر این باورند که مجلس، شفافیت همه قوا را جایگزین شفافیت پارلمانی کرد تا براساس آن، به تنهایی تحت فشار شفافیت و علنی کردن تصمیمات و پاسخگویی قرار نگیرد، این در حالی است که سنگ بزرگ علامت زدن است و مسیر شفافیت باید از یک نهاد انتخابی که نماد مردم‌سالاری محسوب می‌شود، آغاز شود و سپس به صورت یک گفتمان رایج، کارآمد و یک قدم رو به جلو در حکمرانی به سایر نهادها تسری داده شود.

شفافیتِ بعید

عوامل موجود در طرح «شفافیت قوای سه‌گانه و دستگاه‌های اجرایی» نشان از احتمال بعید اجرای آن در سایر قوا دارد. از جمله این‌که مواد طرح شفافیت سه قوه کلی است و به جزئیات آن پرداخته نشده و همین رویکرد، دست دستگاه‌ها را برای اجرانکردن آن باز می‌گذارد. ضمن آن‌که تشخیص مصادیق اطلاعات عمومی یا محرمانه با بخش مشمول این قانون است که به‌سادگی می‌تواند با تشخیص محرمانگی موارد مختلف، مانع از شفافیت آنها شد. از طرف دیگر ضمانت اجرای لازم برای پیاده‌سازی طرح و تخمین راه‌های حل بروز اختلاف میان نهادهای مختلف به‌وضوح در طرح مشخص نشده است. بنابراین همین رویکرد کلی و مشخص نبودن جزئیات، احتمال اجرای آن را بعید می‌کند.

البته مجلس، تنها نهادی نبود که وضعیت شفافیت آن بر سر زبان‌ها افتاد. شورای شهر نیز یکی دیگر از نهادهایی بود که به جهت ویژگی پارلمانی و انتخابی بودن آن به سمت مفهوم شفافیت حرکت کرد. از جمله شورای پنجم شهر تهران که با تمام نقاط قوت و ضعف خود مسیر شفافیت را آغاز کرد یا شهرداری فعلی کرمان که رویه‌های خود را شفاف کرد و با استقبال افکار عمومی روبه‌رو شد.

مجلس، شفافیت را از خودش آغاز کند

به طور کلی همان‌گونه که اشاره شد، شفافیت یکی از مؤلفه‌های حکمرانی مطلوب است که در سال‌های اخیر به واسطه اتفاقاتی که در مجلس قبلی و فعلی بر سر آن آمد، از فضای حقوقی و تقنینی دور شد و به یک موضوع سیاسی مبدل گشت تا به وسیله آن هر دوره مجلس توسط جناح روبه‌رو، مواخذه شود اما اکنون که در سال‌های پایانی مجلس یازدهم به‌سر می‌بریم، لازم است تا وضعیت شفافیت پارلمانی فارغ از شفافیت سایر قوا و دستگاه‌ها، زودتر مشخص شود و شفافیت از میدان پاس‌کاری میان نهادهای مختلف، به میدان عمل مجلس کشیده شود. چراکه پس از اجرا و آسیب‌شناسی اشکالات آن در بهارستان، می‌توان سایر ارگان‌ها را به سمت شیشه‌ای شدن سوق داد.

درواقع مجلس باید در تمام حوزه‌هایی که قرار است در آنها شفاف‌سازی صورت گیرد، اولین قدم را به عنوان نمایندگان ملت پیشنهادده خودش بردارد تا بتواند الزامات شفافیت را به سایر نهادها و ارکان کشور و دولت هم منتقل کند. اگر مجلس این کار را انجام دهد، می‌تواند موضوع شفافیت را به سایر بخش‌های حاکمیت هم گسترش دهد و بنابراین می‌توان گفت لازمه شفافیت حکمرانی کشور در گام اول شفافیت نهاد مجلس است.

گفت: با الزام به شفافیت همه مصوبات از سطوح شوراها، شهری، استانی، رده‌های میانی و مدیریتی کشور در اختیار مردم قرار می‌گیرد و جریان آزاد اطلاع‌رسانی به‌خوبی در کشور اتفاق می‌افتد و طبیعی است در چنین وضعیتی نظارت‌ها هم تشدید خواهد شد.

تقویت جریان آزاد اطلاع‌رسانی با طرح شفافیت

عضو کمیسیون امور داخلی و شوراها در عین حال تاکید کرد: تقویت جریان آزاد اطلاع‌رسانی به معنای افشای اسرار محرمانه و اطلاعات سری و مقولات مرتبط با امنیت ملی و دفاعی کشور نیست. الزام بر این است که عملکردها و تصمیمات بدون هیچ مانعی در اختیار مردم قرار گیرد. وی با بیان این‌که دو فوریت طرح شفافیت ارائه و به تصویب مجلس رسیده است، گفت: این طرح باید به کمیسیون امور داخلی و شوراها ارسال شود و بعد از ارسال، کمیسیون فرصت دارد طی ۷۲ ساعت طرح موردنظر را مورد بحث و بررسی قرار دهد و نظرات خود را به هیات رئیسه اعلام کند و در نهایت با توجه به دوفوریتی بودن آن زودتر از همه طرح‌ها و لوايح در دستورکار رسیدگی در صحن علنی مجلس قرار می‌گیرد.